

36916/P

[P]

MITCHELL

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30369150>

[A]

TENTAMEN MEDICUM

DE

SCROFULA,

[P]

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE
DE
SCROFULA,

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU,

ET NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE DECRETO;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS,

RITE AC LEGITIME CONSEQUENDIS,

Eruditorum censurae subjicit

GULIELMUS MITCHELL, A.M.

BRITANNUS.

Ad diem 3° Julii, hora locoque solitis.

Αἴψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγυράσκειν.

HESIOD.

EDINBURGI.

EX OFFICINA ROBERTI ET ANDREAE FOULIS
M.DCC.LXVI.

316720

VIRO CLARISSIMO,
ALEXANDRO RUSSELL,
MEDICINAE DOCTORI,
NOSOCOMII DIVI THOMAE
APUD LONDINENSES
MEDICO ORDINARIO,
HUMANITATE ET MORUM PROBITATE CONSPICUO,
PERITIA MEDICA,
REI NATURALIS SCIENTIA,
ET CUJUSVIS GENERIS DOCTRINA
QUAM MAXIME ORNATO,
FAUTORI SUO IMPRIMIS COLENDO,
HASCE STUDIORUM PRIMITIAS
SACRAS VOLUIT
GULIELMUS MITCHELL.

TENTAMEN MEDICUM

DE

MED. CHIR. SOC.
ABERDEEN.

SCROFULA.

CONCURSUS diverforum symptoma- Definitio.
tum, quorum praecipuum est intumescen-
tia glandularum lymphaticarum seu conglobata-
rum, in cervice, aliisve corporis partibus, *scro-*
fula vocatur.

Graeci glandulas istas tumidas, χοιράδες appel- Nomina.
larunt, ab HIPPOCRATE etiam φύματα χοιράδεα,
et a PLUTARCHO φύματα χοιραδῶδη (a) vocantur,
nominibus a suis desumptis; fortasse ex tumo-
re quodam gutturis cui obnoxia sunt animalia
isthaec. PLINIO teste, "Guttur homini tantum
" et suis intumescit aquarum quae potantur
" plerumque vitio." (b) Traduntur ab auctori-
bus et aliae rationes, quibus non immoramur.

Inter Romanos glandula tumefacta *strumae*
appellationem obtinuit. Opinantur quidem non-
nulli, CELSUM hoc nomine designare potius *bron-*
chocelen, vitium istud gutturis, Alpicolis, uti con-
stans fama est, maxime familiare: perspicere ta-

(a) Conviv. disput. 4. prob. 2.

(b) Lib. 9. cap. 37.

men nequeo, quo pacto fedes variae, *strumae* ab eo concessae, (a) bronchocele, qua guttur unice afficitur, applicari possint. Recentiores Graecam appellationem Latine reddentes, *scrofulam* dixerunt, et nunc scriptores *struma* vel *scrofula* indiscriminatim utuntur ad hunc affectum designandum. Cum clariss. SAUVAGESIO (b) autem, totum morbum, *scrofulam*, singulos vero tumores glandularum, quos solos veteres respexisse videntur, *strumas* vocamus.

Morbus hicce apud Italos *la scrofola* audit, apud Gallos *les écouelles*, unde vulgus Scoticum suum *cruels* mutuasse videtur: horum origo ex *scrofula* facile conspicitur. Ab Anglis, *the Kings evil*, *malum regium*, ex fabula sanationis ejus a tactu regum Angliae et Galliae, et saepissime *the evil* simpliciter, nominatur.

Historia
morbi.
Strumae.

In hac affectione partes nullae crebrius laborant quam glandulae lymphaticae; hae attolluntur in tumores rotundos vel olivares, aequales, circumscriptos, initio mobiles, atque, nisi inflammentur, cuti concolores et indolentes, *strumae* appellatas: incisione facta, propria membrana inclusae reperiuntur. Obscura admodum, neque observata origine plerumque incipiunt; in principio una tantum glandula vel pauciores af-

(a) Nascuntur maxime in cervice, sed etiam in alis, in inguinibus et in lateribus. Lib. 5. cap. 28. 7.

(b) Nosolog. method. T. 3. part. 2. pag. 407.

ficiuntur, plures postea vitium aggreditur, ut sibi invicem racematim seu catenatim connexae deprehendantur. Cursu lentissimo crescunt strumae, variamque magnitudinem adipiscuntur, ab ea qua naturaliter gaudent glandulae, ad ovi gallinacei, vel etiam pugni molem. Ingentes quidem visas fuisse legimus, quadraginta et sexaginta librarum(e); de his tamen merito dubitandum. Videntur observatores steatomata vel alios tumores similes pro strumis habuisse.

Tumor glandulosus initio mollis, postea durior evadit, digitorum tamen pressioni semper aliquantulum cedit, eaque sublata, pristinam formam facile recuperat. Mobilis est in principio, etiamque interdum ubi magnitudine insigni gaudet; aliquando tamen cuti superincumbenti, partibus finitimis, aliisque similiter affectis glandulis, adcrescit, et immobilis fit. Circumjecta tela cellulosa humorum affluxu infarcitur nonnunquam, ut glandula vix ulterius circumscripta dicenda sit.

Glandulas conglobatas quascunque vel omnes occupare potest hoc vitium, maxime tamen afficiuntur inter externas, quae glandulae parotidi et masseteri musculo incumbunt, sub inferiore maxilla, et in ejus margine, ubi arteria la-

(e) In humero, Bonet. Sepulchret. T. 3. p. 281. ed. Genev. 1700. In coxa, in genu, et in inguine, Joh. Langius epist. med. 3. lib. 4.

bialis in faciem adscendit, collocantur. In reliquo cervicis tractu ad claviculas usque, ut et in facie circa os zygoma, strumas videre non admodum rarum est. Nascuntur etiam in alis, et in inguinibus, minus frequenter quidem quam in collo, et quibus accidunt, ulcus quoddam plerumque vel ossium caries, artuum affectorum partem aliquam infestat(*f*). Interdum quoque conspiciuntur ad musculum bicipitem, prope cubiti flexuram, et ab inguine per femur continuatae, iisdem ulceribus exortae. In imo cubito, paulo supra carpi articulum, glandulam tumefactam, mihi bis observare non ita pridem contigit, in puellis, ulceribus digitorum laborantibus: earum alteri, quae secundum aetatis annum vix attigerat, glandula in media et interna femoris parte, juxta vasorum iter, ad magnitudinem juglandis extumuerat, vitio nullo in inferioribus istius artus conspicuo.

Ex internis glandulis, in scrofula saepissime infarciuntur mesentericae, omnium fortasse, in corpore humano, huic vitio maxime obnoxiae, quae ex aliis etiam causis, saltem ubi aliud non invenitur hujus affectus signum, non raro tumidae reperiuntur. Tritissimum est effatum J. RIOLLANI, strumas nunquam foras erumpere, nisi mesenterium iis refertum fuerit; sententia quae

(*f*) J. Fallon Dissert. inaugur. de strumis, Edin. 1758
P. 34. 36.

omnibus non arridet. Utrique rem semper ita se habere minime credendum(*g*); hasce tamen glandulas in scrofula tumidas ipse in cadaverum sectionibus aliquoties observavi, et hoc saepe saepius evenire, docent innumerae fere observationes, a variis auctoribus, literis consignatae. Sed ex inveterato morbo defunctis incisis, qualia in principio adfuerint vix detegere possumus. Glandulae bronchiales vel pulmonares etiam in hac affectione crebro patiuntur. In morbo inveterato nonnunquam glandulae pene omnes, et internae, et externae, strumosae, conspiciuntur.

Interdum denique in corporis partibus, ubi nondum satis certo demonstratae fuerunt glandulae lymphaticae, inveniuntur tumores glandulosi, vel his saltem simillimi(*b*). Tales, *glandulas adventitias* nominat WHARTONUS(*i*).

Strumae, in loco quem primum occupant, non semper fixae permanent, sed ex eo nonnunquam recedunt, iterumque in alia sede resurgunt; desertis etiam glandulis, vitium in ar-

(*g*) In puella scrofulosa phthisi extincta, nulla in abdomine scirrhusitas notabilis reperta fuit. Bonet. Sepulch. t. 1. p. 783.

(*b*) In cranii cavo, Bonet. Sepulch. t. 3. p. 265. nervis opticis incumbentes, Sauvages Nosol. meth. t. 2. part. 2. p. 291. In omnibus fere corporis locis. Wiseman, Several chirurgicall Treatises, Lond. 1676. fol. p. 251. cum aliis auctoribus.

(*i*) Adenograph. cap. 37. 38.

6 TENTAMEN MEDICUM

ticulos, aliasve partes, irruere observatur quandoque (*k*).

Strumae
exitus.

Glandularum tumores cursu lentissimo incrementum, diu indurati restant saepius, et exitum fortiuntur diversum; resolvuntur aliquoties, frequenter etiam suppurant; utrumque segniter admodum fit. Maturatio fere semper imperfecta est, et portio aliqua glandulae indurata manet; interdum ipsa glandula vix afficitur, suppurata tantum circumfusa cellulosa tela; intacta autem struma, aperto abscessu, educitur. Purulenta materia in abscessu formata, integumenta paulatim exedit, per foramina exigua foras emanat; frequenter, tamen hinc, inde, ante erosam cutem, vel etiam post ejus corruptionem, exitum minus liberum per poros exiles inveniens, diffluit, cuniculos, longe lateque excurrentes, communicationes cum aliis glandulis suppuratis habentes, efficit. Dilatantur postea foraminula, in unum coeunt, ulcera aperta, perversa, exedentia, non raro sinuosa, fordida, cum labiis tumidis, pallidis, crassis, fiunt.

In talibus ulceribus pus rite concoctum vix unquam conspicitur, sed materia serosa, pallida,

(*k*) Forestus obs. chir. lib. iii. schol. ad obs. 10. Wharton cap. 40. exempla videas apud Russell de tabe gland. hist. 15. Oxon. 1750. Miram etiam observationem habet Fallon a cl. Alston communicatam p. 20. Sublata glandularum pulmonarium obstructione, subinde in cervicis glandulis morbum repullulare, notat Russellus Aph. 43.

tenuis, grumis instar lactis coagulati subinde commixta, ut plurimum emanat; crassa, alba, adiposa visa est. Nonnunquam mira quaedam et prorsus singularia in his abscessibus vel in glandulis post aegrotantis obitum dissectis comperta fuerunt; sic a variis auctoribus, concreta caseosa, cretacea, gypsea, calcaria, tophacea, sabulosa, calculosa, lapidea, cartilaginea, ossea, in his inventa fuisse traditum est. Ulceribus hisce glandularum, aliarumque partium scrofulosis, carnem fungosam excrefcere admodum familiare est (*l*).

Etsi struma ut plurimum vel per resolutionem, vel per suppurationem, desinat, non desunt tamen exempla, ubi in scirrhum exquisitum, exinde in cancrum degeneravit (*m*). Sed dirissimum malum hocce, glandulis conglomeratis nimis frequens, globatas raroprehendit.

Praeter glandularum affectiones, multa alia notanda occurrunt. Ulcera in variis corporis partibus, ubi nondum satis certo monstratae fuerunt glandulae lymphaticae, oriuntur, fordida, sinuosa, istis quae strumas suppuratas insequuntur, simillima. Materia grumosa, coagulata, his, ut ulceribus scrofulosis omnibus, familiaris est. Lympham, instar aquae pellucidam, ex digitorum

Ulcerata.

(*l*) Wiseman p. 287. Sharp, operations of surgery. introd. p. 35.

(*m*) Platerus obs. p. 693. Basil. 1640. 8. Bonet. sepulch. T. 3. p. 295.

8 TENTAMEN MEDICUM

ulceribus, per foramina exigua, guttatim exsudare notavi. In corporis extremitatibus saepissime, in trunco rarius, in capite vero omnium rarissime conspiciuntur (*n*).

Facies
turgida
&c.

Facies inflata, tumore molli, diffusa, indolente turgida apparet; rubore florido, roseo suffunditur. Haec in genis maxime conspicua sunt, ante strumarum in collo eruptionem apparent interdum, easque praenuntiant (*o*). Labia, et superius praecipue, in tumorem pallidum, sulcis interstinctis elewantur, nasus quoque non raro intumescit. Interiora nasi ulceribus quandoque inquinantur, nares ipsi materia oppilati et incrustati reperiuntur. Tonsillas saepe largiores et tumefactas deprehendimus.

Ophthalmia.

Scrofulosis oculi teneri, lucem refugientes, ophthalmia saepe laborant; palpebrarum margines tumet, materia viscosa obducuntur, excoriantur, dolor, rubor, ardor, morsus accedunt; conjunctiva, rubra, subtumida, quandoque exulcerata conspicitur; cornea interdum opaca redditur (*p*).

Ossium
affectio-
nes.

Ossa ipsa in hoc affectu adeo non immunia evadunt, ut varia et saevissima mala crebro patiantur. Si adsit in eorum vicinio ulcus quodvis scrofulosum, cito corrumpuntur; saepe etiam

(*n*) Fallon. p. 40.

(*o*) Id. ibid.

(*p*) Wharton adenograph. c. 40. Sauvages. tom. cit. p. 8.

vitium eorum substantiam primario aggreditur. Spongiosae et laxae texturae ossa qualia sunt ossium longorum extrema, quae ipsa in junioribus animalibus sunt distincta ossa, epiphysium nomine cognita, carpi etiam et tarfi, metacarpi, metatarfi ossa, digitorum internodia, ex causa scrofulosa praecipue laborare deprehenduntur; articuli igitur frequentissime afficiuntur: ossa isthaec in exostoses, seu potius hyperostoses (q) extumescunt saepissime.

Scrofulosis ossium vitium non raro accidit, quod gangraenae partium mollium aequiparandum putat cl. MONROUS P. Aperto apostemate, ait, ad ejus fundum conspiciendum est frequenter, os album, laeve, membrana circumvestiente denudatum, neque finitimis partibus, nisi ligamentorum, extremis ipsius affixorum ope, conexum. Color sensim immutatur, totumque os exire necesse est antequam sanescat ulcus; apparet exinde circulationem vitalem in eo ante apertum abscessum desisse (r)

Gravissima illa ossium caries, quae *spina ventosa* audit, huic morbo peculiaris est; saltem nisi in hac affectione, sibi nunquam visam fuisse, affirmat, in hisce rebus experientissimus WISEMANUS. Vitium istud, ad mentem Arabum, qui nomen primum indiderunt, in ipso osse incipit;

(q) Astruc de morbis venereis. Paris. 1740. p. 414.

(r) Medical Essays. vol. 5. art. 24.

spongiosa ossa supra memorata, interdum etiam cranii ossa eodem infestantur. Haec in tumores seu hyperostoses elewantur; eorum interiora autem corrumpuntur, fibrae osseae dissolvuntur; corticem tandem exteriorem aggreditur materia acris, atque eroso foramine, viam sibi foras efficit. Tegumenta interim in tumorem laxum, mollem, spongiosum, doloris expertem, saltem ante exulcerationem (*f*), attolluntur; “ tumor hicce in-
 “ dies increscit, et tandem species fluctuationis
 “ vel potius diffusionis, cute simul rubente, sentitur; apertura facta, ex osse materia sero lactis
 “ haud absimilis, mitis, grumis commixta quae
 “ coagulo lactis similes e tegumentis evenire videntur, prodit perpetuo. Nihil praeter carnem
 “ fungosam mollem in osse conspicitur, nullo foetore interim emanante. Licet foramine parvo
 “ tantum, in initio aperiatur spina ventosa, tandem tandem in ulcus latum spinis osseis excrecentibus quasi circumscriptum evadit. In hoc
 “ malo ossis exfoliatio frustra expectatur (*t*).”

Saepe etiam exterius tumores spongiosi istis qui ventosam spinam comitantur haud dissimiles, intacto adhuc osse, circa juncturas oriuntur, easque longe occupant, non raro in abscessus abeunt, ossa subposita corrumpunt (*u*); in cubito frequen-

(*f*) M. A. Severinus de recondita abscessuum natura. lib. 5. de Paedarthrocace, cap. 17.

(*t*) Fallon. p. 42. ex praelection. ill. MONRO Patris.

(*u*) Wiseman, p. 261.

flores quam alibi contingunt (x). Ex hisce causis articulos movendi difficultas, vel etiam vera anchylosis, nimis saepe proveniunt.

Scrofulam pro causa osteosarcomosis, sive ossis ad carneam usque consistentiam emollitionis, agnoscit vir gravissimus JOHANNES ASTRUC (y), etsi rarius quam venereum luem. Casum ubi affectus hicce rarissimus ex ista causa certissime defluxit, nondum reperi.

Scrofulosi in hydropem saepe incidunt, vel phthisin pulmonalem, alvi profluviis aliisque malis vexantur, quorum rationem posthac reddere conabimur.

Haec tandem sunt phaenomena praecipua quibus stipata dira *scrofula* incedit, quae tamen in omni aegrotante non semper conjuncta reperiuntur, sed nunc plura nunc pauciora, raro omnia simul confociata, occurrunt.

Aetati puerili accidit scrofula praecipue, sed Aetate, provectiori, teste HIPPOCRATE. Enumeratis enim, quae infantibus, dum dentes nascuntur, adveniunt, affectionibus, subsequente aphorismo (z), inter morbos, qui his provectioribus occurrunt, strumas recenset. Tempus autem totum, quo dentes primi infantibus erumpunt, a mense sep-

(x) Monente cl. Culleno; apud Fallon. p. 40.

(y) De morbis vener. p. 437.

(z) Πρεσβυτέροις δὲ γενομένοις παρίσθημα — χοιρά-
δες ἢ τὰλλα φύματα. Aph. 26. Sect. 3.

timo, ad alterum aetatis annum, aut circiter, extenditur(*a*); et fane ante exactum spatium hoc rarissime apparet morbus. Cl. CULLENUS quidem infantem vix trimestrem strumis laborantem vidit(*b*), et PLATERUS tradit, alterum quinque menses natum, struma suffocatum periisse(*c*), sed haec inter rariora reponenda. Circa secundum aetatis annum ipse morbum notavi, sed frequentius non infra quartum vel quintum erumpit, et saepe versus septimum aut octavum(*d*), exinde ad pubertatem usque satis frequens est ejus progerminatio. Remediis quoque rebellis saepissime, adusque aetatem puberem in maribus, vel purgationis menstruae in puellis eruptionem, durat; tunc, cum aliis miris mutationibus, naturae beneficio frequenter dissipantur accidentia hujus morbi(*e*). Contra, in sexu sequiori, mensibus non rite prodeuntibus, circa hanc aetatem strumae haud raro profiliunt(*f*), menstruorum quoque obstructionem saepe comitantur(*g*). Exinde ratio reddenda observationis J. L. PETIT, chirurgi Parisini, qui, foeminis quae

(*a*) Hollerius in l. c.   (*b*) Apud Fallon, p. 8.

(*c*) Obs. p. 184. Si vera struma fuit.

(*d*) Faure, Prix de l'Acad. de Chirurg. T. 6. p. 52.

(*e*) Hoc saepe ante vigesimum annum non evenire observat Faure l. c. Sed pubertatis finis extendi solet usque ad annum vigesimum aut circiter. Holler. in Aph. Hip. 45. sect. 2.

(*f*) Borden, Prix de l'Acad. de Chir. T. 6. p. 206.

(*g*) Cullen l. c. p. 44.

in tenera aetate strumis laboraverant et ex his convaluerant, easdem in prima graviditate resurgere se vidisse affirmat; iste tamen homo, more suo, aliquid a maritis communicati, venereae scilicet indolis, suspicatus est (*b*).

In adultis longe minus frequenter conspicitur affectus hicce, et quo provectiores aetate eo minus huic obnoxii sunt, ut senes rarissime, et fere nunquam, ex hac causa laborent, docente etiam HIPPOCRATE (*i*). Post pubertatem utique non raro perstat morbus, ubi jam ante hanc aetatem eruperit, sed in adulta aetate rarissime homines affligere incipit. Circa vigesimum quartum annum, ipse strumas progerminare in homine non antea iis tentato notavi. R. WISEMAN casus proponit adusque trigessimum sextum annum et unum etiam, quadraginta annorum, sed quo magis aetate provecti eo pauciores hoc vitio tentati deprehenduntur. Observationem habet RUSSELLUS viri cujusdam 44 annorum cui u-

(*b*) *Traité des Maladies des Os* T. 2. p. 398. Paris 1758.

(*i*) Περὶ δὲ ἡλικιῶν, φύματα μὲν ἔμπύα γίνεται, καὶ τὰ χοιρώδεια ταῦτα πλεῖστα τῶν παιδίων ἴχουσι, καὶ ῥᾶτα ἐξ αὐτῶν ἀπαλλάσσει. τοῖσι δὲ γερατέροισι τε τῶν παιδίων, καὶ νεηνίσκοις, φύεται μὲν ἐλάσσω, χαλεπώτερον δὲ, ἐξ αὐτῶν ἀπαλλάσσει, τοῖσι δὲ ἀνδράσι, τὰ μὲν τοιαῦτά φύματα, ἔκάρτα ἐπιγίνεται——τοῖσι δὲ γέρουσι τῶν μὲν τοιούτων τρόπων φύματων ἔδεν ἐπιγίνειν. Προρρητικῶν lib. 2. p. 95. ed. Foessii, 1657.

traque genua et carpum tumores scrofulosi occupabant (*k*). Quinquagenarium quendam strumas in collo largiores, supra viginti annos gestasse refert cl. BORDEU (*l*) medicus Parisiensis. Casus etiam reperitur viri 63 annos nati cui struma in collo propullulavit, si revera struma fuit, quae statim in cancrum degeneravit, et miserrimum letho praecipitavit. Testatur J. FALLON se curasse septuagenariam quandam quae duos tantum antea annos struma laborare coeperat; casum etiam ex HILDANO (*m*) citat, viri 70 aetatis annum praetergressi, eodem vitio a juventute affecti; videtur tamen non struma fuisse sed bronchocele.

Exemplum tradit cl. REIMARUS (*n*) viri 24 annos nati, spina ventosa correpti. Ad 25 annum circiter P. de MARCHETTIS (*o*) observavit tum viros tum foeminas huic morbo obnoxios, non vero proveciori aetate, nisi antea eodem tentati et nondum convaluissent.

Quales huic morbo magis obnoxii. Pueri imbecilles, habitus infirmi laxique, molli-
liter nimis educati, rachitide affecti (*p*), huic morbo maxime obnoxii observantur. LOMMIO auc-

(*k*) L. c. Hist. 34.

(*l*) Prix de l'Acad. de Chir. tom. 6. pag. 195.

(*m*) Cent. 3. obs. 34. Ad latus asperae arteriae appendebat, ovi struthii magnitudinem fere adaequans.

(*n*) Dissert. de fungo articulorum, § 62.

(*o*) Ad calcem sylloges obs. med. chir.

(*p*) Wiseman, p. 249. Russell, p. 17.

tores, “strumae accidunt maxime pueris, praecipue si his pressa tempora et largae maxillae” qualia saepe in rachiticis notantur(π). Insolitam cutis faciei glabritiem et tenuitatem habitum strumofum indicare monuit cl. CULLENUS(q). Scrofulosis quoque, capillos albidos, subflavos, rufescentes, contingere vulgo notatur.

Praecipue tamen hoc morbo tentantur parentibus scrofulosis exorti, ut exinde morbus haereditarius vel congenitus habeatur. Quorum etiam parentes venerea lue laborarunt, et male curati fuerunt, hoc vitio saepissime infestari, affirmant multi(r). Infantes, qui gravidarum ubera exsugunt, in scrofulam saepe incidere asserit ANTONIUS DEIDIER(s); at penes auctorem fides sit.

In hoc vitio afflictis, notarunt quidam ingenii acumen majus, et vim intellectus praematuram; vix tamen crediderim, illos aliis hominibus animi dotibus praecellere. Eos insigniter falaces esse affirmat BORDEU; idem vulgo, sed fortasse non satis accurate, observatum audio.

(π) Cullen apud Fallon p. 15. Cum, existente magna capitis prominentia postica, deest antica, cum compressis tempore lateribus, ac sincipite—Adhaec est debilitas capitis nativa, his praesertim pueris, quibus diu manserunt inconsutae futurae, et incommissae commissurae, Severinus de Paedanchone, partic. 3.

(q) Loc. cit.

(r) Astruc de morbis venereis p. 444. Sauvages l. c.

(s) Traité des tumeurs Paris. 1735. chap. 7.

Anni
tempestas.

Inter affectus qui vere accidunt, HIPPOCRATES tubercula, φύματα, recenset(t), ex horum numero autem strumas esse statuit, ut ex antehac citatis patet: istas autem vere praecipue apparere testatur experientia cl. CULLENI (u).

Utriusque sexus et omnis conditionis homines, in hac saltem regione, quantum mihi observare licuit, huic affectioni aequali fere ratione obnoxii esse videntur.

Morbi
vetustas.

Antiquitatem hujus morbi agnoscunt omnes; ab ipso HIPPOCRATE, medicisque qui hunc secuti sunt Graecis, Latinis, Arabibus, memoratus et depictus reperitur, ut non restet dubitandi locus; exinde etiam patet, regionibus ubi hi viri medicinam fecerint, satis cognitum fuisse.

Regiones. Sic etiam hodie per Europam universam non infrequentem esse, ex medicorum, qui in omnibus fere ejus partibus artem exercuerunt, scriptis, facile eruitur. In Hispania (x), hoc malum dicitur endemium esse, ut et in nonnullis Italiae (y) et Germaniae (z) partibus, in Stiria, Carinthia et regionibus Alpinis. Qui ad flumen Kirenga habitant in Sibiria, GMELINO teste, strumis majoribus ornati incedunt; et in ipsis

(t) Τῶ μὲν γὰρ ἥρος τὰ μανικά——ἢ ἐξανθήσεις ἐλκώδεις πλεῖσαι ἢ φύματα.

(u) Apud Fallon, l. c.

(x) Riverius Inst. lib. 2. sect. 1. cap. 6.

(y) Poterius obs. et cur. cent. 2. obs. 28.

(z) Hoffinan. not. in Poter. l. c.

pecoribus, ait, easdem haud raro observare licet (*a*). Mihi nuper perquirenti, retulit clariss. ALEXANDER RUSSELL scrofulam in Syria minime raram esse; putat tamen hunc morbum, et speciatim spinam ventosam, vix adeo frequenter ac in Anglia occurrere, etsi et hanc et reliqua omnia symptomata ibidem crebro observavit. Aegyptios strumas optime secare tradit PROSPER ALPINUS (*b*), unde eos hoc vitio non immunes esse videmus. Nec in America Septentrionali incognitum est, ut ex ingeniosi BOND experimentis Philadelpiae institutis innotescit (*c*). In insula Jamaica quoque, idem malum curavit H. SLOANE (*d*). De regionibus magis diffitis, nil compertum habeo, ex allatis tamen, hunc affectum per orbem universum grassari suspicandi locus est.

Causa hujus affectionis nil magis obscurum est. Mihi quidem a veritate minime alienum videtur, pro causa proxima, cum multis auctoribus, lymphae visciditatem et spissitudinem agnoscere, qua minuta glandularum, aliarumque partium vascula, infarciuntur et obstruuntur. Causa proxima.

Huic fluidorum vitio originem praebere vulgo creduntur victus pravus ex alimentis viscidis, Causae remotae.

(*a*) Comment. Lips. T. 2. p. 103.

(*b*) De Medicina Aegyptiorum, lib. 3. cap. 14.

(*c*) Medical Observations. Lond. vol. 2. art. 20.

(*d*) Natural History of Jamaica. vol. 1. Introd. p. 151.

18 TENTAMEN MEDICUM

crassis, haud facile digerendis, aquarum quae potantur impuritas, aër humidus in locis paludosis, immundities in vestitu, et id genus alia, magis fortasse quia fatis idonea putantur, quae tales praestent effectus, quam quod ita experientia compertum fuit. Equidem dubito (*e*) an haec omnia sola et per se morbum inducant, utcunque affirmet P. DIONIS (*f*), tres quadrantes eorum, qui ad regem suum confluebant, sanitatem ex tactu ipsius recuperandi gratia, rusticorum liberos fuisse, qui leguminibus, fructibus crudis, et aliis haud facile concoquendis, vescendo, vitam colunt; nam pauperculi et infimae fortis mortales, quos fortasse sub nomine rusticorum confociat, non solum plures sunt ubique, sed etiam superstitioni longe magis dediti, nil mirum igitur, si numero majore ad talia confugiant auxilia. In hac regione, quantum video, non magis infestantur rustici et pauperes, qui pulte avenacea, et pane ex eadem materia confecto, nec saepius fermentato, vitam sustentant, quam urbani et divitiores, qui diaeta multo lautiore fruuntur. Minime tamen negaverim, causas recensitas, si dispositioni scrofulosae accedant, morbum longe graviores reddere, vel ubi latebat, in conspectum ducere posse.

(*e*) Cum F. Platero, prax. med. tom. 3. p. 214. 221. ed. Basil. 1656.

(*f*) Cours de Chirurgie, demonstr. 7.

Seminium quoddam proprium, humores inficiens, incusant etiam plurimi, quod virus scrofulosum nuncupant, et per traducem propagari dicunt, idque variis modis. 1. Per generationem; certe, si alius quispiam, hicce morbus haereditarius vocari meretur; eos enim praecipueprehendit, quorum parentes simili labe infecti fuerunt, ut omnes agnoscunt (*g*). 2. Per lactationem, malum ex nutricibus ad infantes transire credunt; et haec propagatio rationi non incongrua videtur: virus venereum cum lacte nimis saepe communicari satis cognitum est, sed etiam cancri virulentia eodem modo propagata fuit (*h*), cur non igitur scrofula? Experimenta quidem non habeo, quibus certe confidam; tales utique apud vulgus decantantur observationes, sed vulgi experimenta, in rebus medicis, semper floccifacienda censeo. 3. Aliis modis etiam contagiosum esse plane affirmant nonnulli (*i*); virum quendam et duas foeminas labem isthanc a conjugibus accepisse refert BORDEU (*k*); in casu quoque, quem antehac ex cel. ALSTON citavi-

(*g*) A parentum semine proficisci vel hoc demonstrat, quod in certis regionibus ubi hoc malum urget, matrimonia nunquam fere contrahantur, nisi prius probe constet, neutram partem huic vitio obnoxiam fuisse. Platerus, prax. med. l. c.

(*h*) G. F. Hildanus, obs. chir. cent. 2. obs. 78.

(*i*) Leseq apud Riverium obs. com. p. 122. Lugd, 1672. Astruc traité des tumeurs. T. 2. p. 101.

(*k*) L. c. p. 132.

mus, videbatur aegra mariti contagio contamini; plura tamen experimenta desiderantur. Difficile admodum videtur contagium, si unquam locum habet; nam inter complures infantes, ab eodem patre ortos, eodem alimento nutritos, et in eodem loco educatos, aliquos hoc malo infectos, alios bene valentes, non raro conspiciamus.

Experimenta in rebus hisce difficillima videntur, malum enim pueros, utroque parente sano exortos, nonnunquam aggreditur, parentes autem si affectu simili vel ipsi, vel cognati sui laboraverint, tanquam indecorum aliquid, sedulo occultant, occasionem etiam quamcunque familiam suam exculpandi avide arripiunt.

Auctores alii, morbum hunc nec contagiosum esse, nec ab ullo humorum vitio pendere, opinantur; sed potius a solidarum partium debilitate et laxitate, unde ipsae congestionibus minus resistunt, vel fluida non rite praeparantur, deducunt. Et quia parentes saepissime prolem corporis temperie sibi similem generant, hinc, aiunt, in sobole glandulae iisdem fluxionibus opportunaesunt (1). Labes nefaria utique, in prima corporis constitutione, radices alte infixas habere videtur, ejus autem naturam, in tanta obscuritate, definire non aggredimur.

Symptomatum quorum- Lympha viscida, inspissata, nullibi facilius quam in glandulis conglobatis stagnare debet,

(1) Russell de tabe gland. p. 210.

ubi vasa lymphatica in plures ramulos diffinduntur, quorum lumen auctum si cum trunco comparaveris, et frictio major in eorum parietes, humorum motum tardiozem necessario efficiunt. dam ratio.

Glandulae colli frigori externo expositae, quo constricta vascula fluidorum motui minus facile cedunt, praecipue afficiuntur. Concurrere etiam possunt affectiones capitis infantibus familiares, unde materiam acrem, lymphaticis resorptam, cervicis glandulas infarcire saepe videmus. Neque mirandum, mesenterium adeo frequenter laborare, posita enim generali ad obstructionem dispositione, chylum crudum glandulas minus facile permeare, et in his igitur citius consistere debere, quam lympham reiterato jam circuitu subactam, clare perspicitur. Curquae-
dam glandulae saepe obstruuntur.

Ut humores denique in hac vel illa glandula consistent occasione sint, contusio, compressio rudior et injuriae similes extrinsecus illatae; idem de materia acri, faniosa, purulenta ex ulcere quovis resorpta, perque lymphaticas venas in glandulas, quas salutare debent delata, dicendum.

Quum lentissima et maxime tardigrada sit in tumoribus hisce congestio, facile intelligitur, quare parum vel nihil omnino dolent, neque dum sine inflammatione restant, vel calor vel coloris mutatio accedunt. Humor tandem restagnans, vel copia auctus, vel mora acrior eva- Strumae
indolentia,

inflammatio.

dens, vasa continentia distendit nimium, irritat, inflammationem excitat, et suppuratio insequitur; hoc tamen saepissime non nisi injuriis externis, pravorum applicatorum usui, vel solventibus nimis acribus et stimulantibus interius assumptis debetur (*m*).

Deglutitio impedita, &c.

Glandulae tumefactae varia inducere possunt accidentia, gravissima nonnunquam, mole sua vicinas partes comprimendo, functiones diversimode impediendo. Sic in collo, arteriam asperam et oesophagum premendo, respirandi et deglutendi difficultatem induxerunt, imo ex his nonnulli suffocati perierunt (*n*). Intestinorum etiam tubum coarctando, alvum pigriorem reddunt, vel, eo penitus recluso, passio iliaca notha oboritur, et aeger non penitus nunquam fato succumbere cogitur (*o*).

Hemiplegia et amaurosis.

Ex nervorum compressione a strumis hemiplegia conspecta fuit (*p*). Amaurosin in puerulis scrofulosis subito ingruentem bis vidit SAUVAGESIUS; secto cadavere, glandulam strumofam

(*m*) Astruc traité des tumeurs, Tom. 2. pag. 103.

(*n*) Plater. prax. med. T. 3. p. 205. et in obs. p. 185. 697. Bonet. Sepulchret. T. 3. p. 263.

(*o*) Fernel. pathol. l. 6. c. 7. Russell, p. 40. 106. Sepulch. T. 2. p. 204. Icterus a ductu communi choledoch, glandulis tumefactis colliso. Sepulch. p. 343. Fatendum tamen in hisce casibus alia non memorari strumarum signa.

(*p*) De Haen ratio medendi cap. 28. obs. 16.

nervis opticis incumbentem invenit(*q*). Haec tamen rariora sunt.

In hac affectione non admodum raro induci- Hydrops.
tur hydrops(*r*), ex vasorum revehentium coarctatione; ascites praecipue, a glandulis mesenterii tumefactis originem ducit: hae enim non solum ramificationibus venae portarum intersperguntur, sed etiam ipsius truncum ambeunt, et anteriores, et posteriores, ipsique venae cavae sub hepate incumbunt(*s*). Venarum igitur lumine angustato, humorum reditui impedimentum subnascitur, eorumque pars tenuior, per arterias exhalantes, copia majore exprimitur; denique, obstructis glandulis, quae vasa lymphatica transmittunt, fluida resorpta revenire nequeunt, augeri ergo et accumulari perpetuo necesse est.

Ab iisdem in mesenterio obstructionibus flux- Fluxus
us alvi coeliacus et lentericus nonnunquam ob- coeliacus.
oritur. Chylus enim nec a lacteis nec a venis sanguiferis, si etiam hae communi absorptionis officio conveniunt, hauritur; humorum quoque major vis ob eandem causam in cavum intestinorum depluit, quae omnia per alvum necessa-

(*q*) Nosol. meth. T. 2. part. 2. pag. 291.

(*r*) Aquarum collectio in abdomine, thorace, pericardio, cranii cavo, Sepulchret. T. 3. p. 265. In abdomine et thorace, Med. Septent. p. 343.

(*s*) Haller El. Physiol. T. 1. p. 190.

rio rejiciuntur (*t*). Exinde atrophiam infantum, et tabes mesenterica quae dicitur vulgo deducuntur.

Noxae ex
strumis
suppuratis.

Strumae demum suppuratae alios et gravissimos morbos efficiunt. In exterioribus partibus, ubi tamen longe minus periculosa, ulcera fordidam, sinuosa, curatu difficillima, inducunt. Observatum cognitum, suppuratis strumis, alias multo uberius circumcirca progerminare, neque mirum, ecce enim ulcus sordidum, unde acris, purulenta materia, lymphaticis hausta, inque glandulas finitimas deportata, easdem obstruit, in tumores attollit, nec non sanguine permixta humores ulterius inquinat, unde malum perpetuo quasi inferitur (*u*). Ulcera haec cutem et cellulosa telam miserrime depascunt; hinc sanata, cicatrices concavas, profundas, inaequales, striatas, conspicuas maxime, turpissima latentis anguis indicia, relinquunt.

Phthisis
pulmonalis.

Sed suppurationes in corporis interioribus, saeviora adhuc, et plerumque immedicabilia,

(*t*) Verum ut haec affectio fiat, oportet omnes venas mesaraicas, aut majorem illarum partem obstrui, quemadmodum contingit in pueris strumosis, quorum mesenterium glandulis innumeris refertum invenitur, a quibus venae mesaraicae praeccluduntur: et hi continuo alvi fluxu chyloso et coeliaco laborant, multum comedunt, et indies emaciantur, donec in marasimum incidant. Riverius Prax. Med. lib. 10. cap. 5.

(*u*) Glandula semel suppurata sanguinem inquinat, aliorumque tumorum prima quasi fundamina ponit. Russell, l. c. p. 75.

mala, inferunt. In pulmone frequenter abscedunt strumae, ex agitatione perpetua quam patiuntur, maxima copia sanguinis qui transfunditur, et forte hujus visceris mollitie qua facilius corrumpitur; exinde phthisis pulmonalis, quae scrofulae saepe debet originem suam, etiamsi fortasse nimium huic tribuerunt maximi nominis in arte viri, qui phthisin ex hac causa omnium frequentissimam esse statuunt (x).

In mesenterio aliisque partibus suppuratae glandulae tabem similiter inducunt. Exitus enim materiae purulentae conciliari nequit, haec igitur resorpta sanguinis massam inficit, dissolvit, vasa irritat, hecticam accendit, cum tota diarrhoeae symptomatum caterva, unde aegrotantes indies contabescunt, lethoque tandem succumbunt. Cadaver pueri scrofulosi quadriennium abhinc fecavi, cujus cervix, pulmones, mesenterium, glandulis infarctis, innumeris pene, scatebant, nonnullis etiam in pulmone suppuratis: pone pharyngem autem, inter eum scilicet et supremas colli vertebrae, sacculum pure ad cochlearia aliquot repletum inveni.

Circa pubertatem, vel in sexu sequiori purgationis menstruae eruptionem, saepius dissipari hujus morbi accidentia, omnibus notum; quod cum aliis fat miris phaenomenis tunc temporis

(x) Morton, phthisiol. lib. 3. cap. 1. Mead, mon. et praec. med. cap. 15. Sauvages, l. c.

26. TENTAMEN MEDICUM

inductis, vel depurationi cuidam humorum evacuatione ista perfectae tribuitur, vel aucto cordis et arteriarum robori, ex resorptis, uti videtur, fluidis feminalibus, quae tunc secerni incipiunt, et in sanguinem reportata, universo nervorum systemati stimulum inferunt.

In hac affectione, ut in multis aliis, plurima contingunt quorum rationem reddere nemo hactenus valet; mihi quidem, conjecturas vanas, et nullius ponderis, congerere, non arridet, sed ignorantiam profiteri satius videtur; ad alia igitur transimus.

Diagnosis.

Strumae, si exteriores partes occupent, visui et tactui patent, characteribus antehac notatis cognoscuntur, earum quoque conditio ex iisdem comprehenditur, an integrae seu suppuratae, scirrhusae seu cancrosoe, vel alio quovis modo affectae sint: si autem interioribus reconditae lateant, difficilius cognitio earum eruitur. In mesenterio tamen, ex tensione et renitentia in medio ventre, gravitatis sensu in eadem regione, latere judicantur(*y*). Imo nonnunquam, si tumores magis excreverint, aegerque macilentior sit, hic, illic, in abdomine, tanquam nodi duri seu tubercula tangendo reperiuntur(*a*). Ex ma-

(*y*) Fernelius, Pathol. lib. 6. c. 7. River. Prax. lib. 13. c. 1.

(*a*) Platerus, Obs. p. 697. Russell de Tab. gland. p. 186.

lis etiam, quae ex horum praesentia oriri diximus, eas suspicari possumus. Si denique foras erumpant accidentia scrofulosa, haec omnia certiora fiunt.

Strumae distinguuntur facile a scirrho exquisto, cui summa durities et renitentia; a cancro etiam, inaequali scabritie, calore, dolore saevissimo, caeterisque carcinomatis indiciis semoventur. Distinctio a scirrho,

Bronchocele ab hoc affectu discernitur, sede in thyreoidea glandula, perpetuo quoque auge-
tur, ut in immensam molem excrescat aliquando, A bronchocele,
et toto vitae tempore gestatur (b), neque pueris quam adultis magis convenit. Confunduntur passim haec vitia ab auctoribus, etiamque recentissimis; at sunt, ni fallor, omnino diversa. In hac regione, ubi scrofula nequaquam infrequens est, bronchocele rarius conspicitur, et in omnibus hujus casibus, quos mihi observare contigit, nullum apparebat scrofulae indicium.

Neque cum steatomatis aliisque tumoribus tunicatis confunduntur strumae; illa enim in cellulosa tela sedem obtinent, strumis duritie cedunt, in aliis quae supra notavimus, cum bronchocele conveniunt.

Bubo simplex, sub cujus nomine tumorem inflammatorium glandulae conglobatae in quacunque parte comprehendo, a struma, progressu celeri semovetur. Bubo enim cito et fluxionis via at- A bubo-

(b) Fab. ab Aquapend. de chirurg. operat. cap. 42,

tollitur; dolor, calor, inflammationis signa comitantur; celerrime quoque per resolutionem vel per abscessum terminatur; bene quoque et perfecte suppurat, effusaque materia proba paucis diebus sanatur: omnia his opposita in strumis (c). Bubo denique unius glandulae tantum affectus est ut plurimum, strumis plures occupantur. In bubone pestilentiali et febrium malignarum, ex comitantium morborum signis, nemo fallitur.

A glandularum tumori-
bus ex re-
sorpta fa-
nie,
Sed glandulae conglobatae saepe infarciuntur, si adsint in quavis parte ulcera quaecunque, mali moris praecipue, fordida, sinuosa, ex materia acri, saniosa lymphaticis absorpta, et in glandulas delata. Huc referendus venereus bubo, *primitivus* saltem qui nuncupatur, pudendorum carie plerumque exortus. Quam familiares sunt tumores isti in axillis carcinomate mammarum laborantium nemini ignotum; idem in aliis locis contingit. Anno proxime elapso in foemina, cui tumor cancrusus linguae apicem infestans excidebatur, in nosocomio Parisiensi *hôtel-dieu*, glandulas sub maxilla inferiori valde tumefactas notavi, ut primo intuitu strumas quam proxime referrent.

Ex dentibus carie corruptis tales glandularum infarctiones nonnunquam sub maxilla inferiori oriri observantur.

Infantibus glandularum in collo intumescen-

(c) Astruc, traité des tumeurs.

tia ex tineâ, crusta lactea, aliisque capitis affectionibus contingit quotidie: an scrofula *fugax* SAUVAGESII? His referenda videtur scrofula illa *Americana* RUSSELLI (*d*), quam inter species hujus affectus recenset SAUVAGES; fane ista scrofula non fuisse videtur, sed alius morbus (*e*), glandularum vero tumores in collo, ex fungosis excrescentiis in capite, ortum duxisse, verosimile apparet.

Tumores ex causis enumeratis a strumis dignoscuntur, perspecto probe vasorum lymphaticorum absorbente munere et eorum per glandulas transitu. 1. Fons enim et origo obstructionum ex ulceribus oculis patet. 2. Afficiuntur tantum glandulae fontibus istis, et ductui thoracico, vel venis subclaviis interjectae. 3. Desunt alia scrofulae indicia. Hi tamen tumores si in habitu scrofuloso incidant, in strumas degenerare possunt.

Inter veneream luem et scrofulam analogia Alue venerea, maxima conspicitur. In lue interdum infarciuntur glandulae conglobatae, ut strumas quam perfectissime referant (*f*): uterque morbus ulcera prava inducit; sensus organa infestat, ossium substantiam corrumpit. Venereum quoque virus,

(*d*) De tabe glandulari hist. 39.

(*e*) *The yaws* scilicet, fatente ipso Russello, p. 214.

(*f*) Astruc de morbis venereis p. 420. Hispanis praecipue, quibus scrofula endemia, luem veneream sub ista forma contingere quidam auctores affirmant.

scrofulae superadditum, symptomata huic admodum similia edit, vitia scrofulosa postquam curata fuerint renovat (*g*). Lues venerea denique, si fides nonnullis, remediis male curata, in scrofulam degenerat, saltem in aegrotantium sobole sub forma ista apparet.

Dignoscuntur hi affectus ex concurrentia aliorum symptomatum, et commemoratione praetergressorum, quibus apparebit aegrotantem vel scrofulae obnoxium fuisse, vel in veneris charybdim aliquando incidisse. Signum quoque diagnosticum ab aetate aegrotantis desumitur; scrofula enim infantibus peculiaris fere, saltem tenera aetate incipit, lues venerea autem coitu impuro plerumque exoritur, idcirco hominibus adultis et certamini venereo paribus convenit. Huic tamen non nimis fidendum est, sicuti a nonnullis (*b*) fieri videmus, quasi in adultis nunquam progerminaverit scrofula, quod experientiae repugnat.

Quoad ossium affectiones, in lue venerea exostosis in ossium partibus durissimis, solidis maxime, longorum scilicet mediis, necnon in cranio magis frequens est; hyperostosis rarius conspicitur, quae tubulorum extrema, aliaque ossa spongiosa, rarioris texturae, in scrofulosis graviter infes-

(*g*) Observatio prostat apud Petit. l. c.

(*b*) J. L. Petit. l. c. Fabre, traité des mal. vener. T. I. P. 343. 347. Paris. 1765.

rat. Hyperostoses etiam scrofulosae non dolent, vel obtuse tantum dolent, venereaе autem dolores acerrimos plerumque patiuntur (i). De exostosi quae ab utroque morbo conjuncto procedit, observat PETIT, eam facilius abscedere et cariem quae exinde provenit multo magis molestatam reperiri, quod etiam de exostosi simpliciter scrofulosa, ni fallor, dicendum est.

Fungus articulorum, *the white swelling*, magis dolet, nec scrofulosos saepius quam alios homines corripit, genu frequentius occupat, cum spina ventosa et scrofulosi tumores in cubito et aliis articulis magis contingant (k).

A fungo
articulo-
rum.

Ubi denique signa incertiora sunt, cognitus familiae habitus, in morbum istum dispositus, in distinctione facienda maxime adjuvat.

Vir meritissimus De SAUVAGES octo species *scrofulae* enumerat; nostram *vulgarem* denominat, *fugacem* et *Americanam* antehac memoravimus. Altera est *mesenterica*, a *vulgari* diversa ratione aetatis minoris, glandulis non in collo sed in mesenterio tumidis, faciei pallore, cum in *vulgari* facies saepius colorata, turgidula sit. Reliquae quas recenset species, vel sunt brutorum morbi, vel *scrofulae* adeo parum similes, ut eodem nomine generico notari minime mereantur.

(i) Astruc de morb. ven. loc. cit.

(k) Reimarus, l. c. Fallon in diagnosi.

Prognosis.

Hujus morbi praesagium incertum admodum et dubium est, pro accidentium numero, varietate, gravitate, duratione, variandum; in genere tamen affectus hicce pertinax, diuturnus, curatu difficillimus, recidivae obnoxius censendus est. Medicamentis vel naturae beneficio dissipantur quandoque symptomata, aegrique sanitatem et robur obtinent; renascuntur tamen non raro, saltem in prole infelici se ostendere solet malum, vix ergo radicitus extirpari potest.

Si ante pubertatem erumpant scrofulae symptomata, tunc sperandum est ea circa hanc aetatem fugatum iri: in adultis autem jam decidit ista spes, et morbus curatu longe difficilior reperitur^(l); gravitas enim causae indicatur, quae restiterit habitus mutationi tunc temporis inductae, quae fane pluris est ad medelam, ut saepius vidimus, quam tota medicamentorum farrago.

Si inter pubertatem et annum aetatis 25 malis istis non liberentur aegri, raro postea ab his immunes fiunt, teste RUSSELLO, ^(m): eodem quoque auctore, si non curatae fuerint in foeminis obstructae glandulae ante quadragesimum

(l) "Ὅσα δ' ἂν διαμείνῃ τοῖσι παιδίοισι, ἢ μὴ ἀπολυθῇ. περὶ τὸ ἡβᾶσκειν, ἢ ἐν τῇσι θήλεσι περὶ τὰς τῶν καταμηνίων ῥήξιας, χρονίζεν ἔωθεν. Hip. Aph. 28. sect. 3.

(m) Oeconomy of nature in diseases of the glands, p. 97.

quintum annum aut circiter, tunc cessante menstruorum fluxione plerumque recrudescit (*n*) morbus. Quibus etiam post quadragesimum annum eruperint strumae, sanitatem rarissime recuperant, gravissimis enim obstructionibus ut plurimum laborant, ex observatione WISEMANNI (*o*).

Strumae externae nec inflammatae, nec ulceratae omnium mitissimae, sine magno incommodo diutius tolerantur, remediis minus difficulter cedunt; hae tamen si maturescant, magis fatigant, ulcera prava, serpentina inducunt, ut aegri ex diuturna suppuratione, et fluidorum nutrientium jactura saepe marcescant. Ulcera haec quoque, post multum tempus consolidata, cicatrices foedas, collum deturpantes maxime relinquunt. Sed strumae internae longe magis periculosae sunt, si in suppurationem verterint praecipue; tunc exigua spes salutis effulget: exitus enim materiae purulentae conciliari nequit, aegros igitur hecticis consumptos, tabidos, phthicos perire necesse est.

Proposito nostro hucusque perducto, restat *Metho-*
ut quaedam de curatione adjiciamus. Sane *vix* *dus me-*
alius reperiri potest morbus cui plura proposita *dendi.*
fuerunt remedia, ex his multa inepta, multa superstitiosa, et tantillo quidem fructu, ut hodie

(*n*) De tabe gland. aph. 4.

(*o*) Pag. 254.

ab omnibus fere, malum pro immedicabili habetur. Horum praecipua, ex quibus aliquid successus sperandum videtur, quam brevissime percurremus.

Tumorum resolutionio. Dum tumores integri permanent, nedum inflammati, eorum resolutio praesertim indicari videtur. Haec autem intentio perficitur, im-

Diluentia. mis, humores inspissatos, aqueorum ope diluendo. Fluida nostra, sola aqua diluit; haec igitur in primas vias recepta, lacteis vasis hausta, glandularum mesentericarum canaliculos permeat, humores spissos, stagnantes, impactos diluit, solvit, secum asportat; in sanguinis massam perventa, simillimos effectus ubique edit, obstructa aperit, particulas infarciens eluit, expurgat, foras eliminat. Hinc intelliguntur aquarum mineralium vires, tantopere in hunc finem commendatae, et non minima ex parte ipsi menstruo aquoso tribuendae. Serum lactis hic apprime convenit.

Aperientia salina. Tumorum resolutioni etiam conducunt quaecunque vasa leniter stimulando oscillationes elasticas promovent, humores stagnantes propellunt; quod praecipue efficiunt salium diversae species.

Acida vix interius assumuntur ad hoc propositum; alcalina autem plurimum commendantur, et 1. Sales alcalini fixi e Tartaro vel combustis vegetabilibus parati; cineres quercus marinae,

sub nomine aethiopis vegetabilis, a cl. R. RUSSELL non parum laudati. 2. Ipsi sales volatiles: inter omnia excellit, si fides F. DECKERS(*p*), salis ammoniaci spiritus, interne ut et externe adhibitus, conveniente vehiculo mixtus. Spongia usta, a tota medicorum turba commendatur, at haec analysi chemicae subiecta alcali volatilis magnam vim emittit(*q*).

Hinc intelliguntur effectus quorundam compositorum quae alcalina recipiunt, ut saponis Hispanici; in remedio cujus maximam partem hicce sapo constituit, se specificum contra scrofulam invenisse credit FAURE(*r*). Sal fixum cum sulphure antimonii in hepar redactum, ex secretis empirici Rotrou fuit, nomine *elixirii aurifici* celebratum; ejusdem etiam *tinctura aurifica* a tinctura salis tartari in spiritu vini parum differt(*s*).

Hic loci ob affinitatem adjungere liceat absorbentia terrea vel mitiora, vel ignis vi in calces redacta, corallium, corallina, ostreorum, ovorum cinis, aqua calcis et similia. Medicamenta apud veteres usitatissima in morbis glandularum e calcibus, salibusque lixivialibus conficiebantur, notante eruditissimo RUSSELLO, sic hodie eorum

Ab-
sor-
bentia
terrea.

(*p*) In Barbette prax. p. 83. Genev. 1703.

(*q*) Lewis, Experimental history of the materia medica.

(*r*) Prix de l'ac. de chir. T. 6. p. 69.

(*s*) Astruc de morbis venereis. p. 531. Baumé, elements de pharmacie. p. 741.

usus celebratur plurimum. Humores viscidos, crassos, attenuare putantur, acida in primis viis obtundendo, coctionem adjuvant, unde chylus purior, saniorque sanguini transmittitur.

Sales
neutri.

Sales neutri, tartarus vitriolatus, sal catharticus Glauberi et amarus, nitrum, sal gemmae, tartarus solubilis &c. in hisce affectionibus non minimis efferuntur laudibus. Exinde intelliguntur aquarum mineralium, quae salibus scatent, virtutes, aquae marinae praecipue, sale cibario et cathartico amaro refertae, cujus efficaciam, in casibus istis, solidis experimentis stabilivit cl. R. RUSSELL in elegantissimo, toties citato, libello. Viribus catharticis etiam non parum conducit; ab omnibus utique palmam praeripere videtur. E salibus neutris in aqua solutis, tanquam aquae minerales arte praeparari possunt (*t*).

Sulphur.

Sulphur quoque et aquae sulphureae seu thermales admodum proficua interdum reperiuntur.

Mercuri-
alia.

Ex argento vivo praeparata humores animalium insigniter dissolvunt, et hic loci quidem, etsi longe minus certus sit eorum usus quam in curatione luis venereae, non sine bono fructu interdum usurpantur. Ipse litus mercurialis in scrofula fallit saepissime: observationes tamen tradit cl. BORDEU ubi conjuncto usu litus istius et aquarum thermalium, morbus sublatu fuit.

(*t*) Formulas dedit Geoffroy, Tract. de materia med.
Tom. I.

Mercurius sublimatus dulcis, frequentissime in usum advocatur in hoc casu, et fortasse instar omnium inservire potest; parca manu et diu continuata exhibetur, interpositis catharticis, vel his confociatur.

Ex antimonio conficiuntur remedia praestantissima, potentissima, quibus omnes fere corporis <sup>Antimonio-
nialia.</sup> humani secretiones promoventur; horum complura ad hujus mali curationem adhibita fuerunt. Ipsius antimonii pulvis tenuissimus, ab ill. SAUVAGESIO post GEOFFROY laudatur plurimum, unde tamen vix maximi momenti effectus expectandi videntur. Antimonii illota calx ex arcanis empirici Rotrou, in his affectibus, in Gallia etiamnum celebribus, praecipuum fuit, nomine *pulveris liquantis* designatum.

In usum etiam revocata fuerunt multa alia remedia quae humores viscidos attenuare creduntur, millepedae, gummi ammoniacum, galbanum, sagapenum, decocta vel pulveres ligni guaiaci, farsaparillae et similia.

Evacuantia cujuscumque generis humores a <sup>Evacuan-
tia.</sup> locis affectis derivant, idcirco huic intentioni optime inserviunt; horum nonnulla mox enumeravimus. Cum diutius distentae fuerint glandulae, emetica utiliter adhiberi possunt; humores potenter revellunt. Purgantium autem usus in hisce vitiis frequentissimus est et maxime celebris; humorum copiam minuunt, eorum quoque sti-

38 TENTAMEN MEDICUM

mulus per universum nervorum genus diffunditur. Interponenda sunt caeterorum medicaminum usui, vel his consocianda. Vesicatoria, fonticuli, setacea quoque utiliter in his morbis adhibentur.

Topica. Suadentur et applicata plurima discutientia, attamen ex eorum usu strumae non raro suppurant, quod sedulo cavendum, et melius his abstinendum, donec ipsi tumores remediis internis cedere inceperint. Cum fructu tunc apponuntur emplastra resolventia gummosa, mercurialia, vel etiam unguenta quae mercurium recipiunt. Si suppuratae fuerint strumae, et postea consolidatae, relicta tamen sit aliqua durities, iisdem applicatis emollitur.

Suffumigia. Commendantur et suffumigia varia, ut aceti a GALENO in scirrhum laudati; vel in filices candentes conjicitur, vel in eo lapis pyrites candens restinguitur, fumus autem per infundibulum receptus tumoribus admoveatur (*u*). Fumus etiam cinnabaris accensae suadetur; accidentia utique venerea ocysissime fugat, et hic loci fortasse non inutilis foret, sed ex eo salivationis excitandae non leve periculum. Suffitum ampe-litis cujusdam seu bituminis nigri in Suffexiae littore inventi, cum nitro aequali portione per-

(*u*) Riverius obs. Cent. 2. obs. 38. et in obs. com. pag. 83.

misti, adhibuit cl. R. RUSSELL (x): succini fumus ab aliis comprobatur.

Adhibentur etiam lotiones ex sale alcalino fixo paratae, ut oleum tartari per deliquium quod nominatur, cum aqua marina commistum, sapo Hispanus in lixivio solutus, et similia.

Resolutis jam tumoribus, solida confirmare requiritur, vasis ultra tonum distentis vigorem reddere. Inter roborantia praecipue recenseri merentur ferri praeparata, cortex Peruvianus, lavatio frigida; horum usus ad prophylaxin praecipue et convalescentiam conducit, in ipsa etiam curatione corticis Peruviani vires experientia cl. virorum confirmatae sunt (y). Vinum Gallicum rubrum, *claret*, ad praecavendum morbum utilissimum esse ait cel. WHYTE, et cortici Peruviano, quem respuunt prorsus multi infantes, succedaneum praestantissimum*.

Solida u-
su robo-
rantium
firmanda.

Martialia in hisce casibus utilissima reperiuntur; tusses in puerulis scrofulosis saepe sanatas vidit cl. De SAUVAGES (z), longo usu ferri ad granum unum, aut aquae fontanae in qua clavi, claves ferreae infusa fuissent; testatur etiam apud rusticos Gebennenses, quorum mos est a-

(x) Oeconomy of nature. p. 188.

(y) Medical observations and inquiries, vol. 1. art. 18. vol. 2. art. 20.

(z) Nosol. meth. class. 10. gen. 2. sp. 3. Phthisis scrofulosa.

* On nervous disorders.

quam bibere ex cratere ferreo in scitulam semper merſo, raram ſcrofulam, ſed floridum vigere colorem. Hinc intelliguntur aquarum ferruginearum effectus in hiſce rebus expertiſſimi.

Roborantia haec intus aſſumpta primas vias primario afficiunt, ventriculum et inteſtina firman, concoctrices vires adjuvant, unde digeſtione peracta rite, chylus purior, ſanior, ſanguini tranſmittitur, totum denique corpus excitatur.

Lavatio frigida quantum corpori firmando proſit, nemini ignotum; remotis igitur obſtructionibus gravioribus, proficue in uſum revocatur et hujus ope curationem terminare oportet. Neque negligendum exercitium corporis, ſiquidem ignavia corpus hebetat, labor firmat. Viſtus ſalubris etiam praefidia in auxilium advocanda, ſine quibus non niſi irrita forent omnia per medicamenta molimina. In remediorum etiam uſu diu continuandum, atrox enim malum vix poſt longum tempus iis cedit.

Haec ſunt remedia praecipua in dirum hunc affectum uſurpata; utinam omnia certius eum ſuperare valerent! Sunt et remedia quaedam tanquam efficaciffima ab auctoriſ ab auctoriſ magnopere decantata, qualia ſunt a ZACUTO LUSITANO unguentum quoddam e radice bryoniae, a BOYLEO (a) paronychia folio rutaceo ſeu ſedum tri-

(a) Uſefulneſs of experimental philoſophy, Eſſay 5. chap. 9.

dactylites in cerevisia tenui infusum, a FULLE-RO (b) decoctum tussilaginis, et nuper, a STORCKIO, extractum cicutae. Horum virtutes qui sapere cupit, ipsos auctores adeat.

Si strumae inflammatae jam sint seu suppura-
tae, hydropem, febrem hecticam, tabem seu
phthisin pulmonalem induxerint, tunc aliae in-
tentiones nascuntur, de quibus in praesentias
non est propositi nostri aliqua conferre. Neque
hic loci attingimus auxilia varia chirurgica,
quae in ulceribus perversis, comitante saepissi-
me ossium carie, vel pravis aliis symptomatis, re-
quiruntur; neque chirurgorum conamina noxia
plerumque, saltem inutilia, quibus tumores istos
ferro excindere vel erodentium ope consumere
nituntur: si hae operationes aliquando profutu-
rae sint, ab iis quae in aliis tumoribus et ulceri-
bus adhibentur, parum vel nihilo diversae sunt.

(b) Medicina gymnast. p. 105. Lond. 1705

F I N I S.

CORRIGENDA.

Pag. 8. l. 11. *pro* interstinctis *lege* interstinctum.

P. 26. l. 21. *pro* gravitates *lege* gravitatis.

